

5. Кравчук М. В. Розбудова Української держави та її збройних сил у 1917-1920-х роках: історико-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2016. № 6. С. 21-25.
6. Синенко О. Л. Директорія та єврейське питання. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. 2012. Вип. 15. С. 121-126.
7. Стахів М. Україна в добі Директорії УНР. Т. 6. Скрентон, 1965. 247 с.
8. Шамраєва В. Діяльність дипломатичної місії Директорії УНР на Паризькій мирній конференції. *Нова політика*, 2000. № 4. С. 38-42.
9. Юрченко О. Українсько-російські стосунки після 1917 р. в правному аспекті. Мюнхен, 1971. С. 215-336.
10. Яневський Д. Політичні системи України 1917-1920 років: спроби творення і причини поразки. Київ: Дух і літера. 2003. 767 с.

Мельничук М.В.
*студентка юридичного факультету
 Тернопільського національного
 економічного університету*
*Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри
 теорії та історії держави і права ТНЕУ*
Кравчук В.М.

ПРИЧИНИ ПРАВОПОРУШЕНЬ І ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Постановка проблеми. Сьогодні проблема правопорушень є однією з серйозних проблем. Правопорушення для суспільства шкідливі і небезпечні, вони посягають на захищені державою цінності, тому суспільство і держава намагаються їх ліквідувати або їм запобігти. Злочинність є наслідком дії багатьох обставин, факторів і причин. У загально-філософському розумінні причинність є всезагальною, бо не існує явищ, які б не породжували тих чи інших наслідків. У дослідженні злочинності важливо виходити з того, що необхідним є зв'язок між причиною та наслідком. Злочинність – це наслідок дії відповідних причин та умов, тому їх дослідження є актуальним, адже дозволить виробити або оптимізувати шляхи і напрямки їх подолання.

Стан наукового дослідження теми. Дослідженням правопорушення, його видів, особливостей попередження та профілактики окремих правопорушень та іншим аспектам даної проблеми присвятили свої праці О. Бандурка, Р. Калюжний, Т. Коломоєць, В. Котюк, М. Кравчук, П. Рабінович, М. Самбор, Є. Сатерленд та ін.

Метою даної роботи є висвітлення та аналіз основних причин правопорушень та шляхів їх подолання.

Виклад основного матеріалу доцільно розпочати із з'ясування сутності правопорушення. Традиційно вважається, що правопорушення належить до суспільних шкідливих життєвих ситуацій та характеризується свідомо-вольовим характером і здійснюється тільки дієздатними суб'єктами. Не всі протиправні вчинки вважаються правопорушеннями. Для правопорушення обов'язковою ознакою є наявність вини – внутрішнього негативного ставлення суб'єкта до інтересів людей, суспільства [1, с. 70].

Правопорушення за ступенем суспільної небезпеки поділяються на злочини і проступки. Злочини – це суспільно небезпечні винні діяння, передбачені кримінальним законодавством. Вони посягають на суспільний устрій, власність, економічні, політичні, культурні, особисті права людини. Проступки – суспільно шкідливі протиправні діяння, що посягають на окремі сторони правопорядку, що існує в суспільстві [2, с.58]. Проступки поділяються на: конституційні, цивільні, трудові, дисциплінарні, адміністративні та процесуальні [3, с.289].

Як злочини, так і проступки, є дуже загрозливими для суспільства, адже вони завдають шкоди людям або суспільству.

Аналізуючи державно-правову дійсність, а також праці теоретиків права, можна стверджувати, що у сучасному суспільстві причинами правопорушень щонайменше є: низький рівень правосвідомості і правової культури; правовий нігілізм; недоліки в самому правовому регулюванні; неефективна діяльність правоохоронних органів [1, с.74; 3, с. 291].

Причини правопорушень можна поділити на два види: об'єктивні та суб'єктивні. Об'єктивні причини не залежать від особи, а зумовлені обставинами. До них зокрема відносять причини економічного характеру (неможливість знайти роботу, низький рівень зарплати), соціальні причини (недоліки виховної і освітньої роботи), недосконалість чинного законодавства (надмірна ставка оподаткування). Глобальною проблемою всіх правопорушень, на думку М.В. Кравчука, є соціальні суперечності, які завжди існують у суспільстві [3, с. 291].

Суб'єктивні причини пов'язані з самою особою. Наприклад, правопорушення може зумовити темперамент (підвищена імпульсивність), агресивність, наявність конкретних психічних відхилень, схильність до вживання алкогольних, наркотичних або токсичних речовин тощо. На наш погляд, до суб'єктивних причин можна віднести і правовий менталітет як феномен, закладений у глибинному рівні правосвідомості у вигляді стійких правових уявлень, архетипів, звичок, реакцій певної етнокультурної спільноти, які в цілому й визначають усталений образ правової реальності [4, с. 282].

У процесі дослідження причин правопорушень, науковці вважають за доцільне виокремлювати такі рівні [1, с.74]:

– індивідуальний рівень, на якому аналізуються причини протиправної поведінки окремої людини;

– рівень колективу, протиріччя, конфлікти і життєві труднощі, що виникають в оточенні;

– рівень суспільства в цілому – причини правопорушень пов'язують зі змінами, що відбуваються у соціальній, економічній, культурно-психологічній системах суспільства.

Цікавою є позиція Е. Сатерленда, який вважав, що злочинцями не народжуються, а стають у процесі багатогранних контактів особи у сім'ї, на вулиці тощо. Також він виділяв найголовнішу причину – класову і майнову нерівність, соціальне розшарування, різний рівень соціального життя. Він стверджував, що в людей є перманентна (мінлива) і іманентна (внутрішньо притаманна) схильність до скоєння правопорушень.

Втім, на наш погляд, основними причинами злочинності у сучасній Україні є соціальні умови життя суспільства. Соціальні причини злочинності не можна

підміняти ні біологічними (генетичними) властивостями особи, ні психологічними (індивідуальними). Біопсихологічні фактори є тільки умовами, що сприяють або ускладнюють формування особистості. Самі по собі вони не визначають і не можуть визначати зміст поведінки.

Звісно, держава повинна вести боротьбу з правопорушеннями, виявляти причини і умови, які сприяють чи зумовлюють їх вчинення. Профілактика та попередження правопорушень в Україні передбачені Конституцією України та низкою спеціальних законів України, зокрема Законами «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про соціальну адаптацію осіб, які відбували покарання у виді обмеження волі на певний строк» та іншими законодавчими актами України, що регулюють діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також участь підприємств, установ, організацій, громадян та їх організацій, громадян та їх організацій у профілактиці правопорушень.

Правоохоронні органи в Україні ведуть активну боротьбу з правопорушеннями, але цього замало щоб їх уникнути. Необхідно проводити комплекс заходів, спрямованих на зміцнення економічної системи, підвищення матеріального добробуту, свідомості, інформованості громадян, наведення порядку і досягнення стабільності в розвитку суспільства.

Велика роль відводиться правовому вихованню. Громадяни повинні бути інформовані щодо правових вимог, пред'явлених державою. Адже інколи порушення правових приписів пов'язане з незнанням змісту правових актів. Звичайно, незнання законів не звільняє від відповідальності, але саме незнання стає, на жаль, причиною багатьох злочинів.

Висновки. Проблема боротьби з правопорушеннями є однією з найактуальніших для України. Нині в Україні зростає рівень злочинності і причини цього різні, але не існує проблеми, яку б неможливо було вирішити. Однак, підкреслимо, що будь-які значні спроби вирішити проблему росту правопорушень у країні залежать від більш масштабних змін в економіці, політиці і суспільстві. Для того, щоб правомірна поведінка стала нормою життя для українців, необхідний економічно стабільний демократичний політичний режим, а також високий рівень правової культури, принципове дотримання правових норм всіма посадовими особами та громадянами.

Список використаних джерел

1. Теорія держави і права: Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 184 с.
2. Теорія держави та права: основні поняття: Навч. посіб. / А. Молдован, В. Озель. Київ: Алерта, 2017. 100 с.
3. Кравчук М. В. Теорія держави і права (опорні конспекти): Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 3-є вид., змін. і доп. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 524 с.
4. Кравчук В. М. Правовий простір особи та правовий менталітет. *Порівняльно-аналітичне право: Електронне наукове фахове видання*. 2016. № 4. С. 281-283. URL: http://par.in.ua/4_2016/84.pdf (дата звернення: 13.10.2019).